

leden | 2020

ZPRÁVY

Z MINISTERSTVA ZEMĚDĚLSTVÍ

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

UČÍ NEPLÝTVAT JÍDLEM

str. 04 až 05

Stravovací návyky Čechů

str. 03

Rok 2020 v zemědělství

str. 06

Zemědělci jako rozpočtoví premianti

str. 07

Venkov sobě

str. 08

VÁŽENÍ ČTENÁŘI,

první jednání ministrů zemědělství EU v novém roce, kterého jsem se účastnil, se konalo za předsednictví Chorvatska, jež tuto roli převzalo od Finska. Řešilo se na něm mimo jiné přechodné období na novou Společnou zemědělskou politiku. Návrh Evropské komise, aby toto období bylo jeden rok, považuji za důležitý posun, nicméně pro zemědělce i členské státy jde o nereálně krátkou lhůtu. Budu proto chtít přesvědčit Chorvatsko, aby přechodné období prodloužilo na dva roky. Je to nutné vzhledem k potřebnému nastavení podmínek nových dotačních pravidel i související nastavení platebních systémů. Jedině tak se jednotlivé národní platební agentury stihnou řádně připravit a neohrozíme výplatu podpor pro zemědělce. Byl bych proto rád, kdyby si to Chorvatsko vzalo jako jednu z priorit svého předsednictví. Svoji chorvatskou kolegyni jsem pozval na březnové zasedání rozšířené Visegrádské skupiny v Brně.

Tématem, kterému jsme se poslední lednové pondělí v Bruselu věnovali, byla i takzvaná Zelená dohoda pro Evropu. Ta má představovat zásadní strategii pro přechod do roku 2050 na klimaticky neutrální a udržitelnou ekonomiku bez emisí skleníkových plynů. Záměrem je stanovit ambiciózní cíle EU v oblasti životního prostředí a klimatu tak, aby se spravedlivě zapojily všechny členské státy. Důležité je zvýšit úsilí, prevenci i připravenost v řešení problému ohledně změny klimatu. Udržitelné hospodaření a posílení biodiverzity vnímáme jako hlavní priority, a proto vyšší ambice v oblasti klimatu a životního prostředí podporujeme. Ale úroveň ambicí EU nesmí ohrozit konkurenceschopnost českých zemědělců a omezit výrobu. U nás dojde po roce 2020 k posílení požadavků standardů Dobrého zemědělského a environmentálního stavu půdy, a to především s ohledem na zachování zásob uhlíku a podporu jeho ukládání. Zemědělci budou například muset zachovávat trvalé travní porosty na základě poměru k zemědělské ploše či vhodně chránit mokřady a rašeliniště.

Miroslav Toman
ministr zemědělství

OBSAH:

EKONOMIKA

SPOTŘEBA BRAMBOR SE TRVALE KLESÁ

Od roku 1950 došlo u Čechů k výrazné změně stravovacích návyků především u brambor, mléka či masa.

03

ROZHOVOR

POMÁHAJÍ RESTAURACÍM ŠETŘIT JÍDLEM

Denně zachraňují přebytečné porce jídla před vyhozením. Přečtěte si více o projektu Nesněženo.

04

EKONOMIKA

ZEMĚDĚLSKÉ NOVINKY 2020 V KOSTCE

Letos finančně pomůžeme lesníkům, dojde ke zmenšení polí, změny čekají i čtyřnohé kamarády.

06

EKONOMIKA

DOTACE NEJLÉPE ČERPÁJÍ ZEMĚDĚLCI

Z rozpočtu Programu rozvoje venkova 2014–2020 vyčerpali zemědělci už 75 miliard z celkových přibližně 90 miliard korun.

07

ROZVOJ VENKOVA

LEADER INOVUJE ČESKÝ VENKOV

V rámci našeho seriálu představujeme metodu LEADER, která pomáhá rozvoji venkova.

08

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Přehled nejdůležitějších a nejzajímavějších událostí ze zemědělství.

09

SPOLEČNOST

NOVÉ ZELENÉ AUTO, NOVOROČNÍ JÍZDA SE STAROKLADRUBÁKY, ČESKO NA GRÜNE WOCHÉ

Obrazem: Stalo se...

10

Na titulní straně: **Jakub Henni**

EKONOMIKA

SPOTŘEBA BRAMBOR SETRVALE KLESÁ

Jak se za 70 let proměnil český jídelníček? Lidé si více oblíbili těstoviny, rýži, zeleninu a ovoce, hlavně to dovážené z tropů. Poklesla naopak spotřeba brambor, chleba a mléka. Na spotřebu potravin měly vliv socioekonomické faktory jako ceny potravin, kupní síla obyvatelstva, pestřejší nabídka potravin na trhu a v neposlední řadě také změna stravovacích návyků a životního stylu. Pojďte se podívat na srovnání vybraných potravin.

ZELENINA ▲

1950 74,9 kg
2018 87,1 kg

RÝŽE ▲

1950 0,9 kg
2018 6,6 kg

TĚSTOVINY ▲

1950 2 kg
2018 8,2 kg

CHLÉB ▼

1950 87,4 kg
2018 39,3 kg

OVOCE ▲

1950 62,9 kg
2018 86,1 kg

BRAMBORY ▼

1950 145,9 kg
2018 67,7 kg

MASO ▲

1950 48,6 kg
2018 82,4 kg

LUŠTĚNINY ▲

1950 1,5 kg
2018 3 kg

VEJCE ▲

1950 181 ks
2018 263 ks

KRAVSKÉ MLÉKO KONZUMNÍ ▼

1950 160 l
2018 57,9 l

CUKR ▲

1950 27,3 kg
2018 34,8 kg

PIVO ▲

1950 99,4 l
2018 145,2 l

VÍNO ▲

1950 5,8 l
2018 20,4 l

Spotřeba potravin
v Česku (na obyvatele)

ROZHOVOR

POMÁHAJÍ RESTAURACÍM ŠETŘIT JÍDLEM

V bistrech a restauracích se podle Technologického centra Akademie věd v Česku vyhodí zhruba 27 tisíc tun odpadu ročně. Michaela Gregorová a Jakub Henni se rozhodli proti tomuto plýtvání bojovat. Jak funguje platforma Nesněženo a jaké novinky plánují do budoucna? Vyzpovídali jsme Jakuba, jednoho ze zakladatelů...

Stáhni aplikaci, zachraň jídlo

Jak vás napadla myšlenka na tento projekt?

Nesněženo vzniklo díky inspiraci zahraniční aplikací, která funguje na obdobné bázi. Žádný podobný projekt jsme v ČR nenašli, a tak jsme se rozhodli ho založit.

Přibližte projekt Nesněženo našim čtenářům...

Nesněženo je aplikace, která propojuje strávníky a gastro podniky – restaurace, kavárny a bistra, kterým zbývá neprodané jídlo. Aplikace funguje na jednoduchém principu, uživatel si ji zdarma stáhne, zobrazí se mu nabídky od nejbližších podniků v okolí, vybere si jídlo, na které má chuť, přes aplikaci ho zaplatí a poté si ho v daném podniku vyzvedne. Může si ho sníst na místě nebo si ho odnést. Všechna jídla v aplikaci jsou se slevou minimálně 30 %.

Jak dlouho už aplikace funguje?

Aplikace je spuštěna 8 měsíců a celkem bylo jejím prostřednictvím před

vyhozením zachráněno 25 000 porcí jídla. Předtím jsme 6 měsíců fungovali přes facebookovou stránku, přes kterou se zbylá jídla přímo prodávala, a tak jsme si celý koncept jednoduše ověřili.

Lze ji využít ve všech městech?

Nesněženo funguje nejvíce v Brně, kde jsme projekt založili, aktuálně se nejvíc soustředíme na rozšíření nabídky a množství podniků v Praze, ale fungujeme taky v Ostravě, Olomouci a Českých Budějovicích, začátkem února spouštíme aplikaci pro Plzeň.

Které podniky se do projektu mohou zapojit?

Do projektu se mohou zapojit všechny restaurace, kavárny, bistra, cukrárny, občůdky, které chtějí doprodat své zbylé jídlo před expirací.

Stáhní
aplikaci,
zachraň
jídlo

Jak těžké je přesvědčit firmy, aby do toho s vámi šly?

Přesvědčit podniky, aby se zapojili, těžké není, většinou se projekt líbí. Pokud se nepřidají, tak je to z toho důvodu, že jim nic nezbyvá, protože například nemají obědové menu apod.

Kolik podniků už se zapojilo a kolik jídla jste díky aplikaci zachránili?

Celkem se po celé republice registrovalo 300 podniků, z toho aktuálně aplikaci aktivně využívá 100 podniků. Za celou dobu fungování projektu (včetně počátečního fungování přes facebook) se zachránilo přes 30 000 porcí jídla a aplikaci si stáhlo více než 70 tisíc uživatelů.

Používáte vy sám aplikaci?

Já osobně aplikaci využívám, u nás v systému vidím, že jsem si zakoupil 119 jídel.

Pro vás je to dobrovolnictví, nebo zaměstnání?

Aktuálně ještě projekt nevydělavá peníze

ani na to, aby pokryl náklady, ale do budoucna se chceme určitě projektem uživit.

Loni jste získali „Ekologického oskara“ v soutěži Energy Globe ČR. Těší vás toto ocenění?

Ocenění E.ON Energy Globe Award nás velice těší, dodalo nám mnoho energie pro další práci na projektu a také pomohlo aplikaci mediálně zviditelnit.

Dosáhli jste cíle, který jste měli na začátku?

Cítíme to tak, že projekt je stále na úplném začátku, naším cílem je zachraňovat mnohem větší počet porcí než doposud, příští rok touhle dobou máme v plánu zachraňovat 2 000 porcí denně.

Co chystáte do budoucna?

Plánujeme zahraniční expanzi a rozšíření působnosti také do hotelů a supermarketů.

EKONOMIKA

ZEMĚDĚLSKÉ NOVINKY 2020 V KOSTCE

S novým rokem jsou tu i novinky v zemědělství. Pro lesníky je připravena například finanční pomoc a mimořádná opatření na zvládnání kůrovcové kalamity či prodloužení doby lovu zvěře. Dále investice do boje se suchem, omezení plochy monokultur či povinnost očipovat psy. Přinášíme vám přehled nejdůležitějších změn v roce 2020.

POMOC PRO VLASTNÍKY LESŮ

Stejně jako v předchozích letech, i letos se zaměříme na oblasti, které je třeba řešit v souvislosti s kůrovcovou kalamitou. Pro nestátní vlastníky lesů jsme připravili 2,5 miliardy korun na zalesnění a péči o lesy. V polovině ledna z nich bylo vyplaceno více než 980 milionů korun a vyplácení skončí 28. února tohoto roku. Letos budeme usilovat o získání prostředků za nahodilé těžby dříví v roce 2019, vyhodnocení budeme mít přibližně v dubnu. Žádat budeme minimálně o 4 miliardy korun.

ZMĚNA DOBU LOVU

Díky naší nové vyhlášce mohou myslivci od ledna lovit některé druhy zvěře více dní v roce. To pomůže především oblastem, které zasáhla kůrovcová kalamita, a které jsou osázené novými stromky. Právě ty totiž spárkatá zvěř okusuje a ničí.

PLÁN NA MENŠÍ POLE

Dochází ke zpřísnění požadavků na hospodaření, které musí zemědělci dodržovat, aby měli nárok na některé hlavní dotace. Toto opatření napomůže zlepšit stav krajiny a její schopnost zadržovat vodu. Již není například možné pěstovat monokultury na více než 30 hektarech souvislé plochy na erozně ohrožených půdách. Příští rok se toto nařízení bude týkat všech pozemků nad 30 hektarů s ornou půdou.

POVINNÉ ČIPOVÁNÍ PSŮ

Od 1. ledna 2020 musí být každý pes označen mikročipem, jinak nebude mít platné očkování proti vzteklině a jeho páníčkovi hrozí pokuta až 50 tisíc korun. Povinné označení do budoucna usnadní identifikaci a kontrolu dodržování podmínek v chovu. O podrobnostech kolem státního centrálního registru psů se zatím jedná, jeho zavedení se očekává v roce 2022.

V letošním roce se i nadále budeme soustředit na vyjednávání podmínek nové Společné zemědělské politiky. Chceme také dokončit úpravu několika důležitých zákonů. Jsou to například: myslivecký zákon, zákon o potravinách, zákon o vodách, zákon na ochranu zvířat proti týrání, ústavní zákon o ochraně vody, novela zákona o významné tržní síle a novela zákona o oběhu osiva a sadby.

EKONOMIKA

DOTACE NEJLÉPE ČERPAJÍ ZEMĚDĚLCI

Zemědělcům se daří získávat evropské peníze. Ve srovnání s ostatními resorty a integrovanými regionálními operačními programy by dosáhli na pomyslnou zlatou příčku. Podařilo se jim využít už více než 83 % z celkové částky.

Z rozpočtu Programu rozvoje venkova 2014–2020 vyčerpali již čeští zemědělci, potravináři, lesníci a obce 75 miliard z přibližně celkových 90 miliard korun. Z toho je aktuálně vyplaceno 55 miliard korun a dalších 20 miliard je připraveno k proplacení v rámci prvních 7 kol. V rámci 8. kola jsou zaregistrovány žádosti v objemu 3 miliard. Program rozvoje venkova je na národní úrovni nejlépe čerpaným evropským programem a i ve srovnání s ostatními zeměmi Unie jsme mezi premianty. Lépe čerpají peníze už jen v Rakousku, Finsku, Irsku a Lucembursku.

V rámci PRV 2014+ proběhlo zatím 8 kol příjmu žádostí pro projektová opatření. V jejich rámci bylo zaregistrováno celkem 23 546 žádostí. Největší zájem byl o operaci Investice do zemědělských podniků, a to 12 450 žadatelů, Zpracování a uvádění na trh zemědělských produktů - 2 427 žadatelů, dále operace Mladí zemědělci, kteří podali 1 537 žádostí, či Investice do nezemědělských činností se 1 236 žádostmi.

- 1. kolo** (podzim 2015): **3 040 žádostí**
- 2. kolo** (jaro 2016): **1 602 žádostí**
- 3. kolo** (podzim 2016): **5 066 žádostí**
- 4. kolo** (jaro 2017): **1 326 žádostí**
- 5. kolo** (podzim 2017): **4 976 žádostí**
- 6. kolo** (jaro 2018): **1 186 žádostí**
- 7. kolo** (podzim 2018): **3 969 žádostí**
- 8. kolo** (podzim 2019): **2 381 žádostí**

Dále je vyhlášen kontinuální příjem žádostí pro Pozemkové úpravy, LEADER a opatření Technická pomoc, kde ke konci roku 2019 bylo celkem evidováno 8 096 žádostí. V přípravě je 9. kolo příjmu pro projektová opatření, které se uskuteční v dubnu 2020. Přehled jednotlivých operací:

1. 1. 1 Vzdělávací akce

1. 2. 1 Informační akce

1. 6. 4. 1 Horizontální a vertikální spolupráce mezi účastníky krátkých dodavatelských řetězců a místních trhů

Na podzim bude probíhat 10. kolo příjmu, v rámci kterého budou přijímány projekty zaměřené na vzdělávání, podporu mladých zemědělců, investice do potravinářských podniků, agroturistiku a diverzifikaci zemědělských činností.

ROZVOJ VENKOVA

LEADER INOVUJE ČESKÝ VENKOV

V minulých dvou letech jsme v naší rubrice „Rozvoj venkova“ představili příklady dobré praxe z Programu rozvoj venkova 2014–2020 a projekty „Chytrého venkova“. Letos se zaměříme na projekty realizované metodou LEADER. O co jde?

Metoda LEADER je zaměřená na podporu rozvoje venkova. Převratná je v tom, že o potřebě jednotlivých opatření si rozhodují samy venkovské oblasti, a to prostřednictvím místních akčních skupin (MAS). MAS je místní partnerství mezi soukromým a veřejným sektorem, které působí na vymezeném území a navrhuje a provádí strategii komunitně vedeného místního rozvoje (SCLLD). Cílem je oživit aktivity v regionu, podpořit místní ekonomiku, služby, kulturní a společenský život apod., a to prostřednictvím podpory podnikatelů, zemědělců, samospráv a neziskovek.

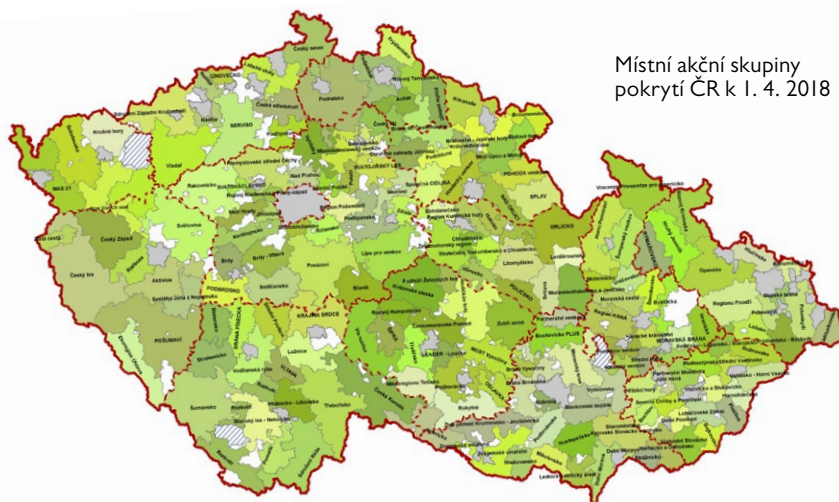
Program je určen venkovským mikroregionům s vyloučením měst nad 25 tisíc obyvatel. V současné době je podpořeno celkem 178 místních akčních skupin, které zahrnují většinu území České republiky.

V období 2014-2020 je možné požádat o podporu přes MAS na tzv. komunitně vedený místní rozvoj nejenom prostřednictvím Programu rozvoje venkova, ale i v Integrovaném operačním

programu, Operačním programem Zaměstnanost a Operačním programem Životní prostředí. V Programu rozvoje venkova je pro LEADER vyhrazena částka přibližně 4,5 miliardy korun a žadatelé mohou podávat své projekty přes MAS působící v místě projektu např. na:

- Investice do zemědělských staveb a technologií pro živočišnou a rostlinnou výrobu včetně pořízení mobilních strojů
- Investice související se zpracováním zemědělských produktů a jejich uvádění na trh
- Zemědělskou a lesnickou infrastrukturu (polní a lesní cesty)
- Pozemkové úpravy
- a od roku 2019 také na Základní služby a obnovu vesnic ve venkovských oblastech, které zahrnují například podpory na veřejná prostranství v obcích, mateřské a základní školy, muzea, obchody či vybrané kulturní památky.

Žádosti je možné podávat prostřednictvím výzev MAS. Více informací naleznete na našem resortním [webu](#) či na [webových stránkách](#) Národní sítě Místních akčních skupin ČR.

VÝBĚR ZPRÁV

STRUČNĚ V ČÍSLECH

Ptačí chřipka v Česku. Zisk zemědělství stoupl. Zájem předškoláků o projekt Státní veterinární správy. Investiční úvěry pro zemědělce. Dobrá vize českých a moravských vín v zahraničí. Propad produkce českého ovocnářství.

3

roky od posledního výskytu ptačí chřipky byla tato nákaza nově potvrzena v malochovu na Vysočině. Nakažlivý vir do chovu zřejmě zavlekli volně žijící vodní ptáci. Kolem ohniska nákazy ptačí chřipkou bylo vymezeno tříkilometrové ochranné pásmo a pásmo dozoru o poloměru deseti kilometrů a v nich vyhlášena mimořádná veterinární opatření. Jde o vysoce patogenní subtyp H5N8, který se nepřenáší na lidi. Více [zde](#).

151 000 000 000

korun loni činila zemědělská produkce České republiky. Ve srovnání s předešlým rokem je to o 9 miliard více. Do lepšího výsledku se příznivě promítla dobrá sklizeň ozimých obilovin, kukuřice, brambor, chmele, máku, zelí, mrkve a meruněk. Zároveň zemědělcům meziročně vzrostly celkové náklady ze 169 miliard na 175 miliard, tedy o 6 miliard korun. Podepsaly se na tom především rostoucí platy a také vyšší nájem za půdu a budovy.

7 600

předškoláků se loni zúčastnilo vzdělávacího projektu Státní veterinární správy „Máme rádi zvířata“. Veterináři navštívili 289 mateřských škol ve všech krajích ČR, v nichž uskutečnili 297 přednášek, na kterých odlehčenou a věku posluchačů přizpůsobenou formou informovali o zásadách zodpovědné péče o zvířata.

100 000 až 10 000 000

korun má Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond připraveno pro zemědělce v rámci programu Investiční úvěry Zemědělec. Toto kolo bude otevřeno 5. února od 9:00 hod. Více [zde](#).

990

medailí si v loňském roce odvezli vinaři z Moravy a Čech z mezinárodních soutěží. Ve srovnání s rokem 2018 je to o 81 více. Mezi oceněními se objevily nejen zlaté, stříbrné a bronzové medaile, ale také 34 velkých zlatých a jedna platinová medaile. Dále 11 titulů Šampiona, tedy ocenění pro vína mimořádné kvality, která ve svých kategoriích neměla konkurenta.

129 911

tun loni činila sklizeň ovoce, meziročně klesla o 27 %. Důvodem byly jarní mrazy. S výjimkou meruněk, malin a ostružin zaznamenaly meziroční pokles úrody všechny ovocné druhy. Ztráty ovocnáři odhadli asi na 200 milionů korun.

SPOLEČNOST

NOVÉ ZELENÉ AUTO, NOVOROČNÍ JÍZDA SE STAROKLADRUBÁKY, ČESKO NA GRÜNE WOCHÉ

Ministr zemědělství Miroslav Toman slavnostně převzal od generálního ředitele společnosti ČEZ Daniela Beneše elektromobil. Tříletá zápůjčka vozu je aktivitou projektu Elektromobilita ČEZ, jehož cílem je podpora rozvoje tohoto způsobu dopravy v České republice.

- ▶ České potravinářské firmy se představily na největším mezinárodním potravinářském, zemědělském a zahradnickém veletrhu v Evropě. Národní expozici na Grüne Woche v Berlíně organizujeme už od roku 1995, nabízí firmám možnost podpořit export.

- ▶ Tradiční novoroční projížďka dánské královny Markéty II. centrem Kodaně ve zlatém kočáře taženém koňmi z Národního hřebčína Kladruby nad Labem. Ten byl loni zařazen na seznam světového dědictví UNESCO.